

Қазақстан Іскерлік белсенділік индексі

Мамыр 2021 жыл

Сурет: Владислав Воднев

Мазмұны

01 Іріктеме туралы ақпарат

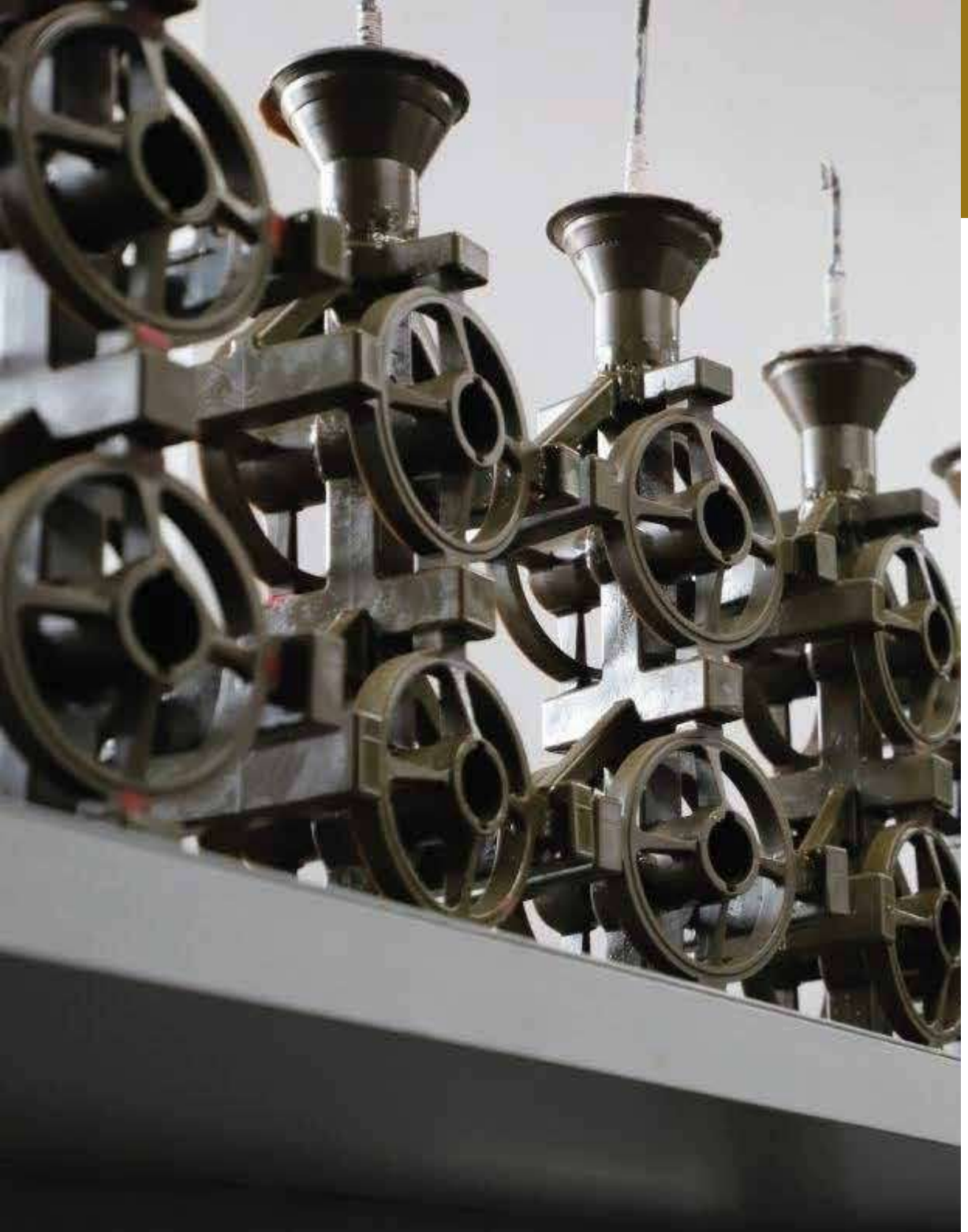
02 Бірлестірілген Іскерлік белсенділік индексі экономика бойынша

03 Секторлар бойынша Іскерлік белсенділік индексі

04 Іскерлік белсенділік индексі Қазақстан аймақтары бойынша

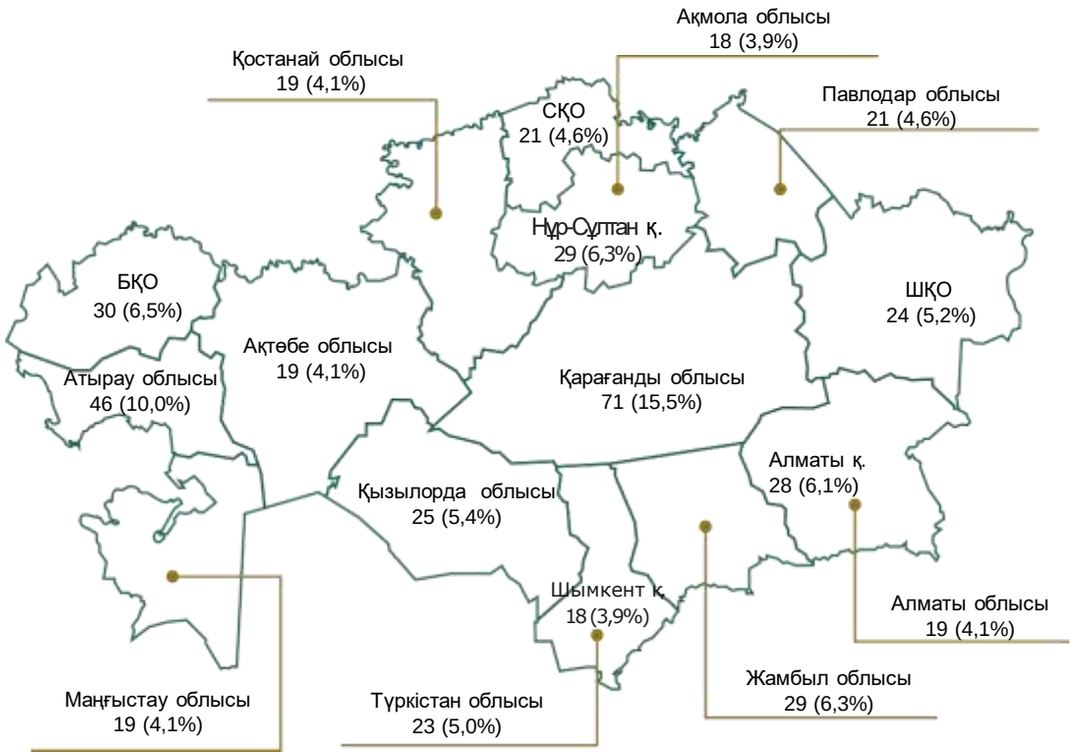
05 Басқа мемлекеттердің PMI индексі

06 Бизнес-ахуал индексі

01
Іріктеме туралы ақпарат

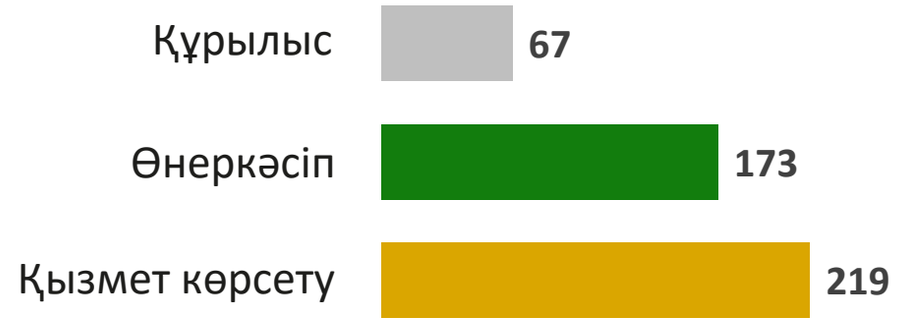
2021 жылғы мамырдағы респонденттердің саны – ***459 кәсіпорын.***

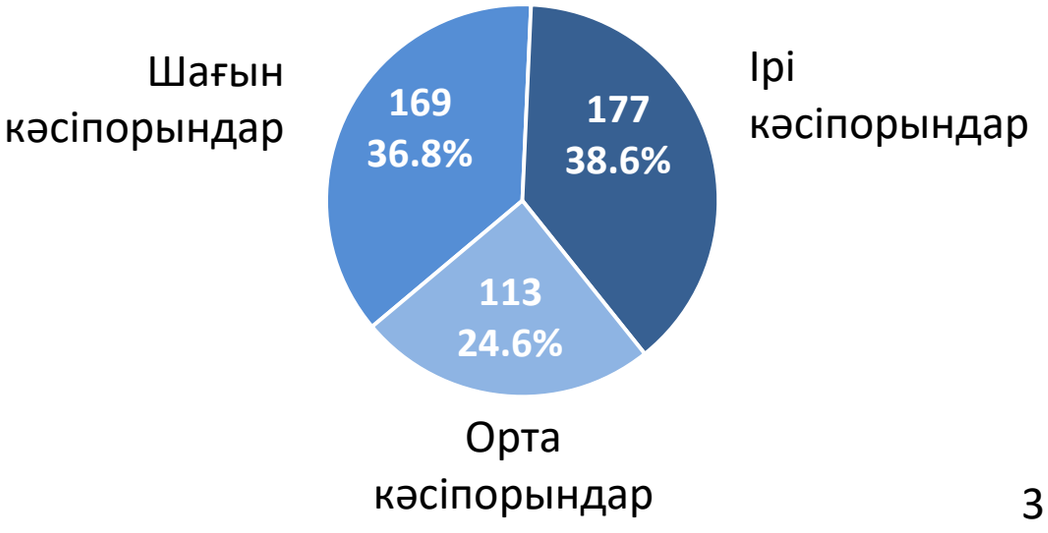
- *Іскерлік белсенділік индексІ - кәсіпорындардың экономикалық көрсеткіштеріндегі нақты өзгерістер мен олардың болашақтағы өзгерістеріне қатысты сұрақтарға жауаптарының жиынтығын қамтитын құрама индекс.*
- *Қазақстан Ұлттық Банкі ай сайын нақты сектор мониторингіне қатысатын кәсіпорындарға сауалнама жүргізеді*

Респондент - кәсіпорындардың салалық құрамы

Респондент - кәсіпорындардың өлшемдік құрамы

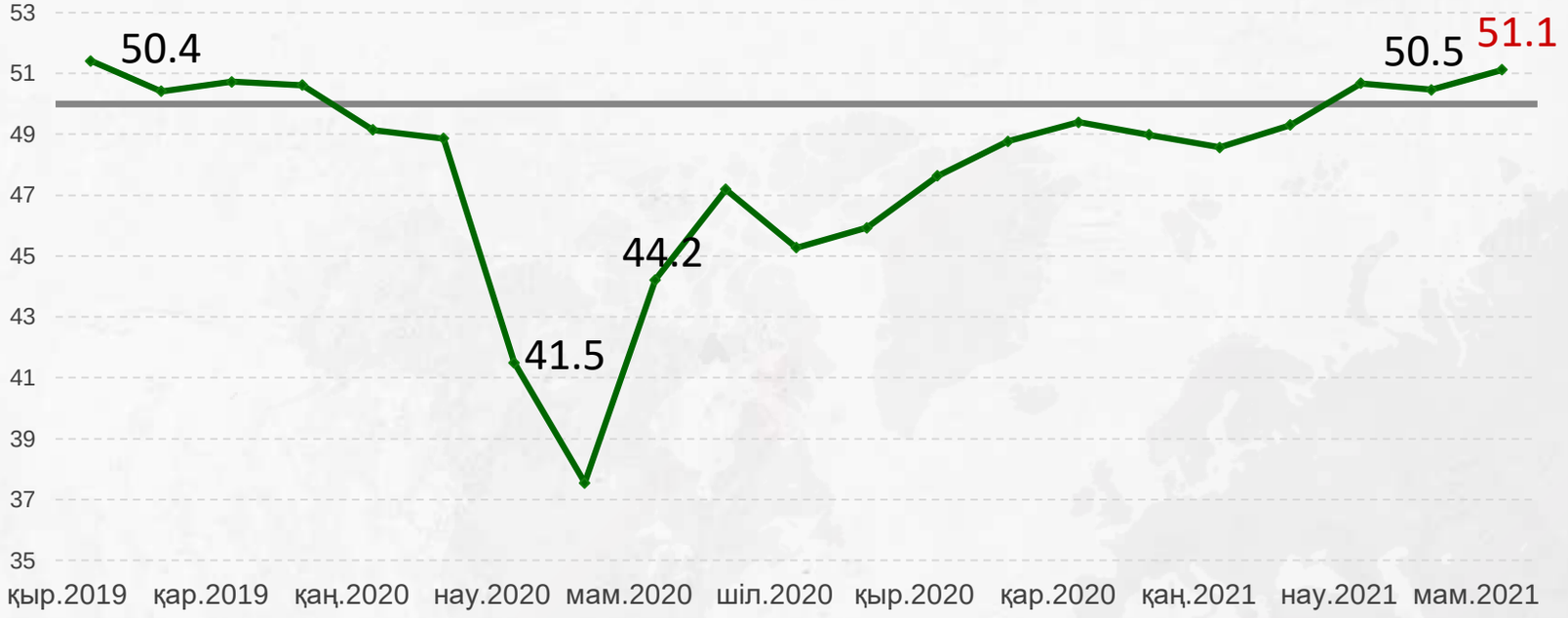

02

Экономика бойынша іскерлік белсенділік индексі (ІБИ)

Экономика бойынша іскерлік белсенділік индексі (ІБИ)

2021 жылғы мамырдағы нақты сектордағы 459 кәсіпорынға жүргізілген ай сайынғы сауалнаманың нәтижелері бойынша іскерлік белсенділік индексі 0,6 тармақтарға артып, **51,1** құрады (сәуірде - 50,5).

Қызмет көрсету секторында индекс **52,3**, өнеркәсіпте **49,6**, құрылыста **47,5** деңгейінде қалыптасты (сәуірде – тиісінше 50,7, 50,4, 48,0 деңгейінде болған).

** Көрсеткіш 50-ден жоғары болса оң өзгерісті, төмен болса кері өзгерісті білдіреді. Индекстің мәні 50-ден қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің өсу (құлдырау) қарқыны соншалықты жоғары (төмен), 50-ге тең деңгейі өзгерістің жоқ екендігін көрсетеді.*

Экономика бойынша бірлестірілген іскерлік белсенділік индексі – келесі үш сектордың ЖІӨ-дегі жалпы қосылған құн үлесі бойынша салмақтанған мәні

Экономика бойынша ІБИ
51,1

Құрылыс секторы бойынша ІБИ
47,5

Қызмет көрсету секторы бойынша ІБИ
52,3

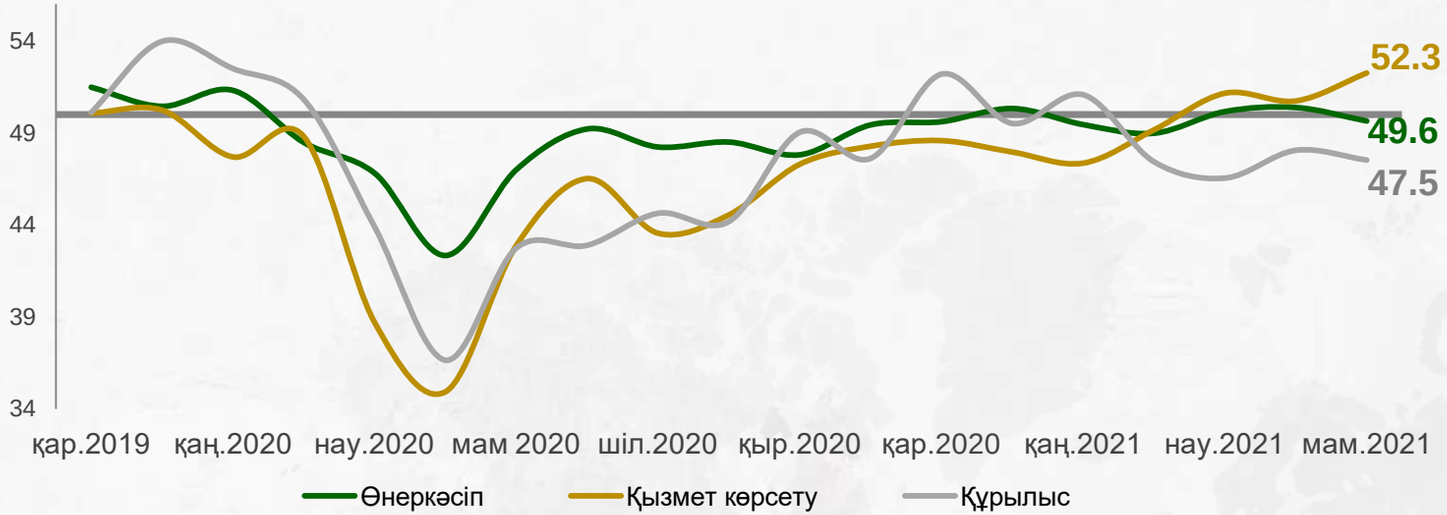
Өнеркәсіп секторы бойынша ІБИ
49,6

03

Секторлар бойынша іскерлік белсенділік индексі (ІБИ)

Секторлар бойынша іскерлік белсенділік индексі (ІБИ)

** Көрсеткіш 50-ден жоғары болса оң өзгерісті, төмен болса кері өзгерісті білдіреді. Индекстің мәні 50-ден қаншалықты жоғары (төмен) болса, көрсеткіштің өсу (құлдырау) қарқыны соншалықты жоғары (төмен), 50-ге тең деңгейі өзгерістің жоқ екендігін көрсетеді.*

Іскерлік белсенділіктің артуы **қызмет көрсету секторында** ғана байқалды, онда жұмыспен қамту, іскерлік белсенділік және жаңа тапсырыстар деңгейінің артуына байланысты индекс **52,3**-ті құрап, 1,6 тармақтарға өсті.

Өнеркәсіптегі көрсеткіш жаңа тапсырыстардың, жұмыспен қамтылу деңгейінің және жаңа өнім шығарудың қысқаруына байланысты 0,8 тармақтарға азайып, төмендеу аясына өтіп **49,6**-ны құрады.

Құрылыста іскерлік белсенділіктің төмендеуі жалғасты, индекс 0,5 тармақтарға төмендеп, **47,5** құрады.

Секторлар бойынша Іскерлік белсенділік кәсіпорындардың келесі көрсеткіштерінің өзгерістерінің жиынтығы ретінде есептеледі

Өнеркәсіп секторы бойынша ІБИ

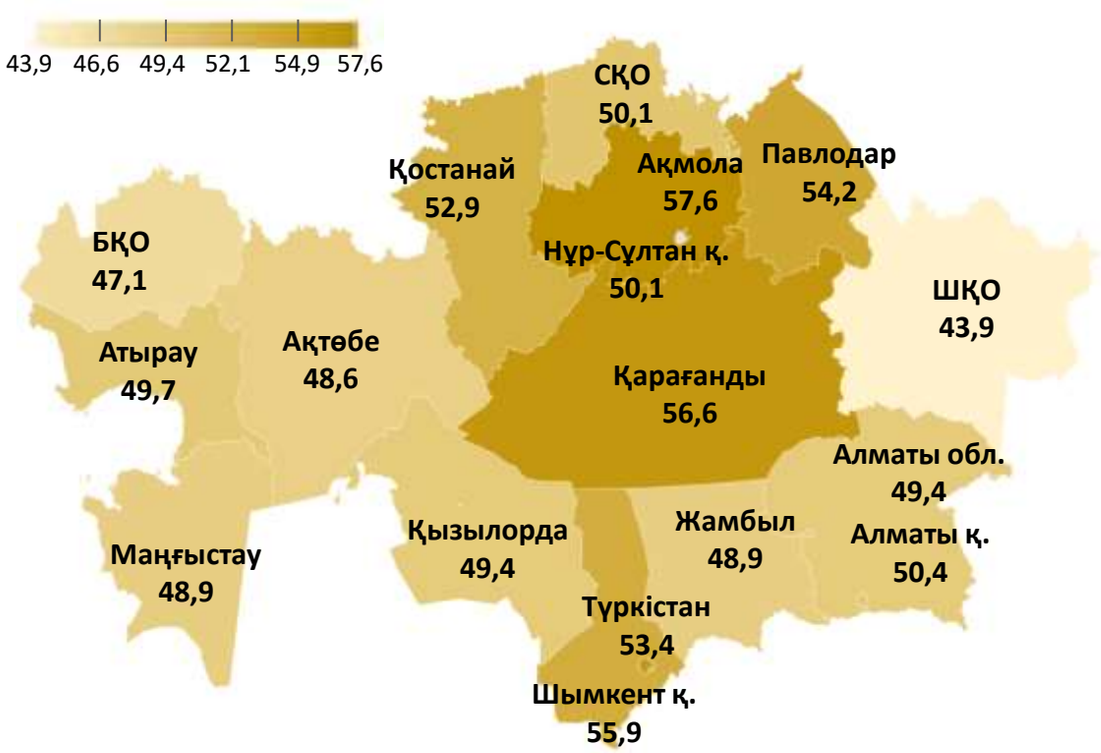
- Тауарлық-материалдық қорлар
- Жаңа өнім
- Жеткізу мерзімі
- Жұмыспен қамту деңгейі
- Жаңа тапсырыстар
- Іскерлік белсенділік

Құрылыс секторындағы ІБИ

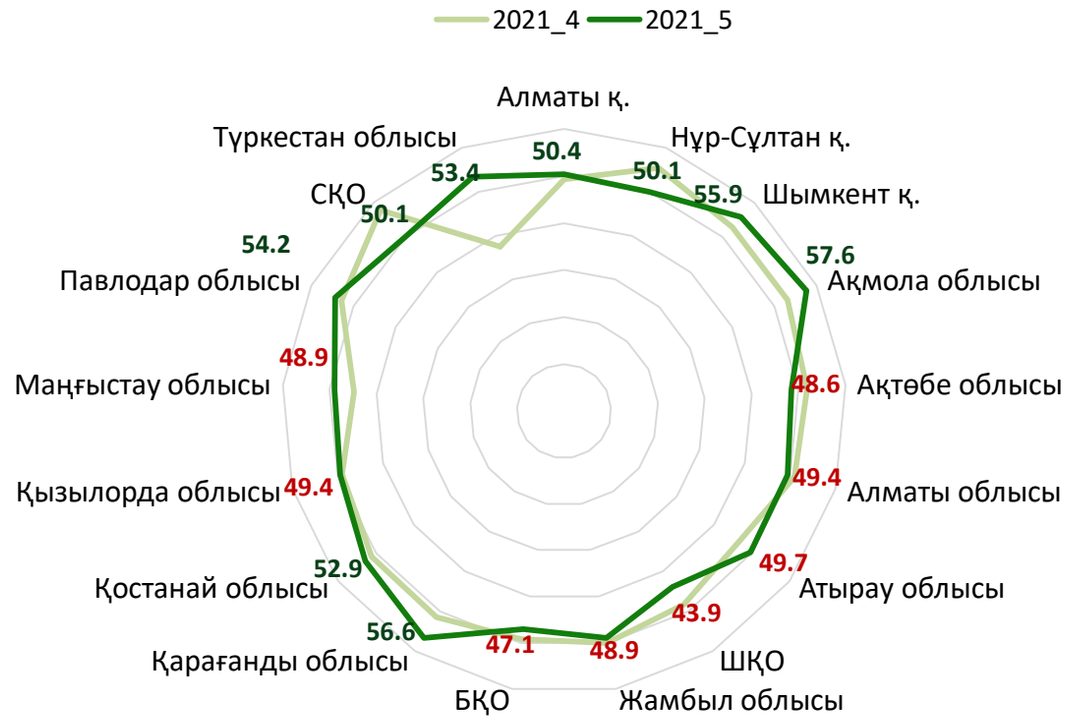
Қызмет көрсету секторындағы ІБИ

04 Қазақстан аймақтары бойынша Іскерлік белсенділік индексі

2021 жылғы мамырдағы аймақтар бойынша ІБИ

2021 жылғы сәуір - мамырдағы ІБИ динамикасы

Қазақстан аймақтары бойынша кәсіпорындардың іскерлік белсенділігінің жақсаруы 9 өңірде орын алды: Ақмола (**57,6**), Қарағанды (**56,6**) облыстарында, Шымкент қаласында (**55,9**), Павлодар (**54,2**), Түркістан (**53,4**), Қостанай (**52,9**) облыстарында, Алматы (**50,4**) және Нұр-сұлтан қалаларында (**50,1**), сондай-ақ Солтүстік Қазақстан облысында (**50,1**).

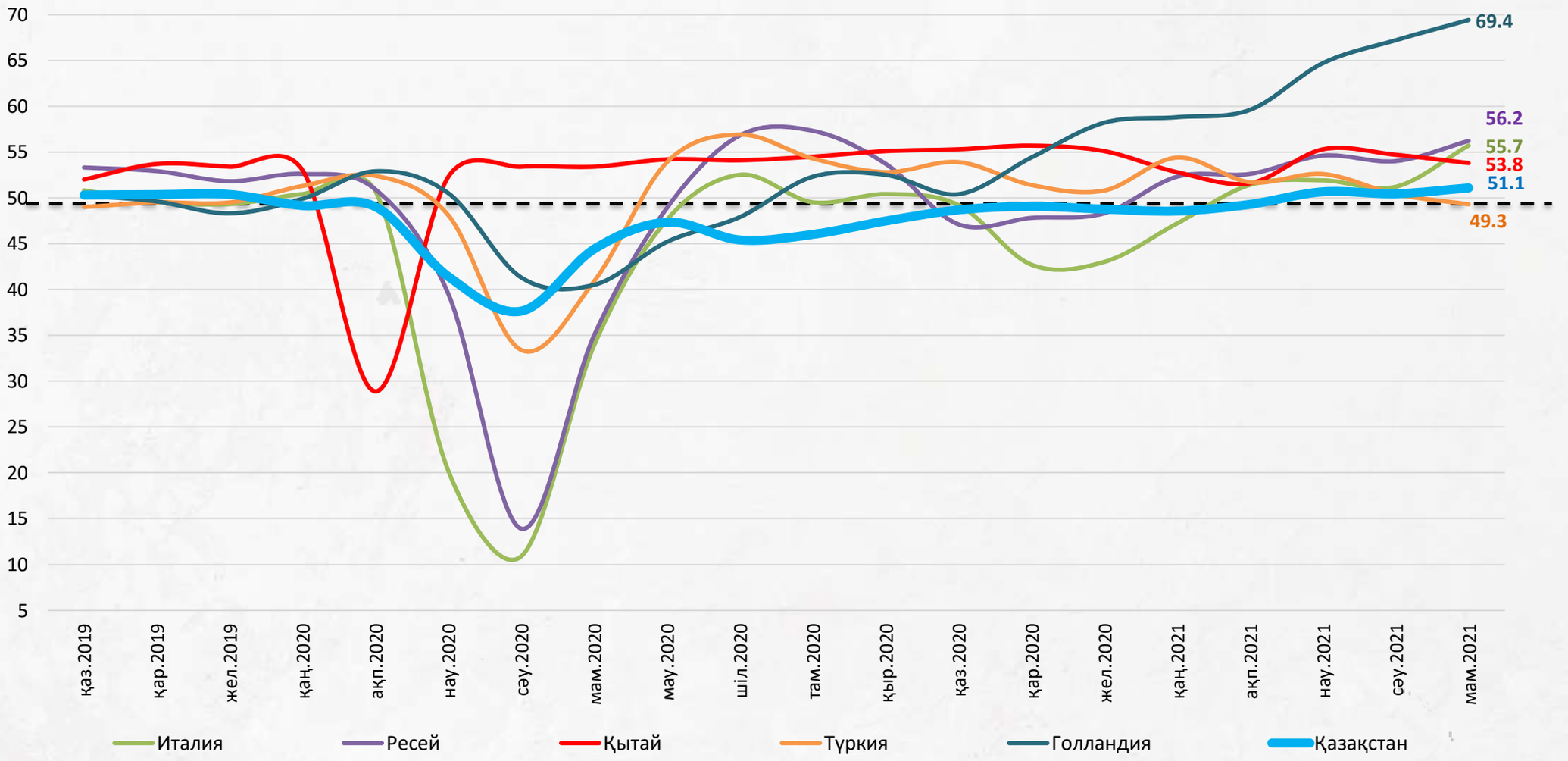
Іскерлік белсенділіктің төмендеуі 8 облыста орын алды: Шығыс Қазақстан (**43,9**), Батыс Қазақстан (**47,1**), Ақтөбе (**48,6**), Маңғыстау (**48,9**), Жамбыл (**48,9**), Қызылорда (**49,4**), Алматы (**49,4**) және Атырау (**49,7**) облыстарында.

05

Басқа мемлекеттердің PMI индексі

Қазақстанның негізгі сауда серіктестерінің жиынтық PMI индексінің динамикасы

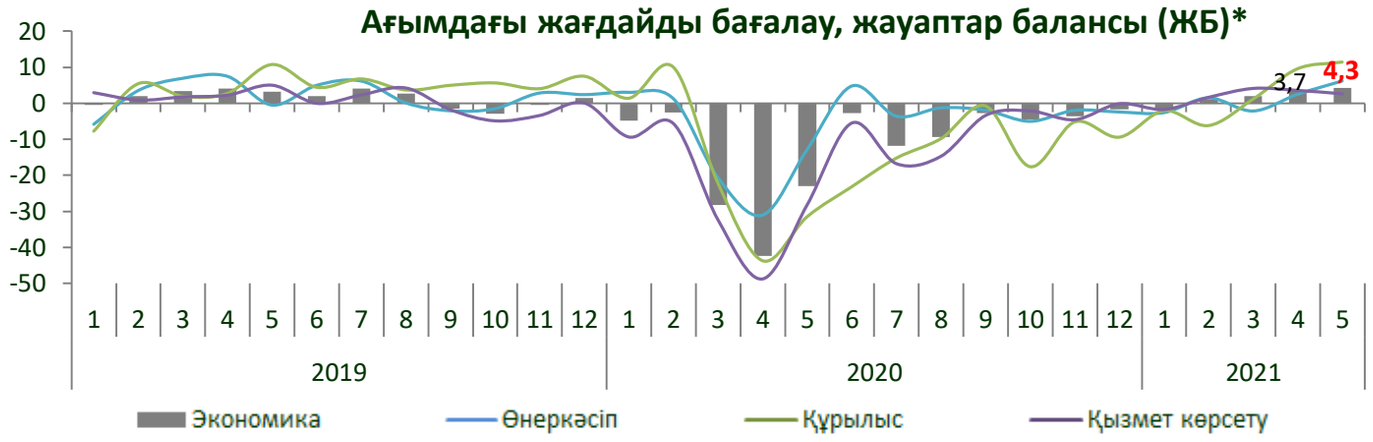
08.06.2021ж. мәліметтер
Дереккөз: https://tradingeconomics.com; https://www.markiteconomics.com
Түркия және Голландия бойынша өнеркәсіптегі PMI

06

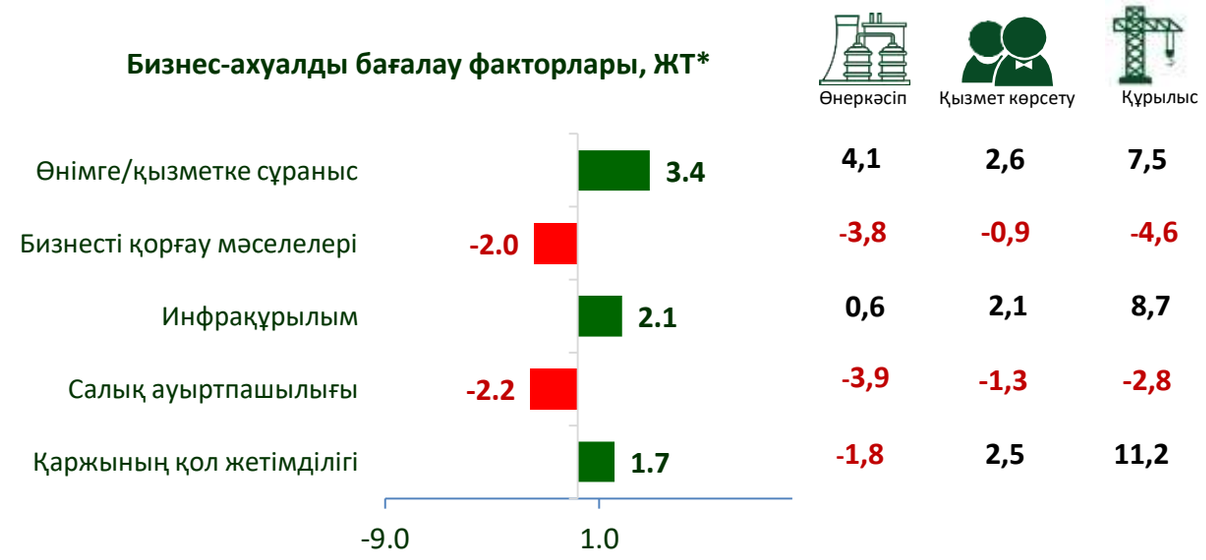
Бизнес-ахуал индексі (БАИ)

БИЗНЕС-АХУАЛ ИНДЕКСІ (БАИ)
Ағымдығы жағдайды бағалау

**Жауаптар теңгерімі (ЖТ) - ағымдағы айдағы бизнес ахуалдың өзгерісі жайлы сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Кәсіпорындар ұсынылған жауаптардың бірін таңдайды «жақсарды», «өзгерген жоқ» және «нашарлады». Үлестер салмақтанып есептелінеді.*

Индекс мәні 0 ден жоғары болса ахуалдың жақсарғанын, төмен болса нашарлағанын білдіреді.

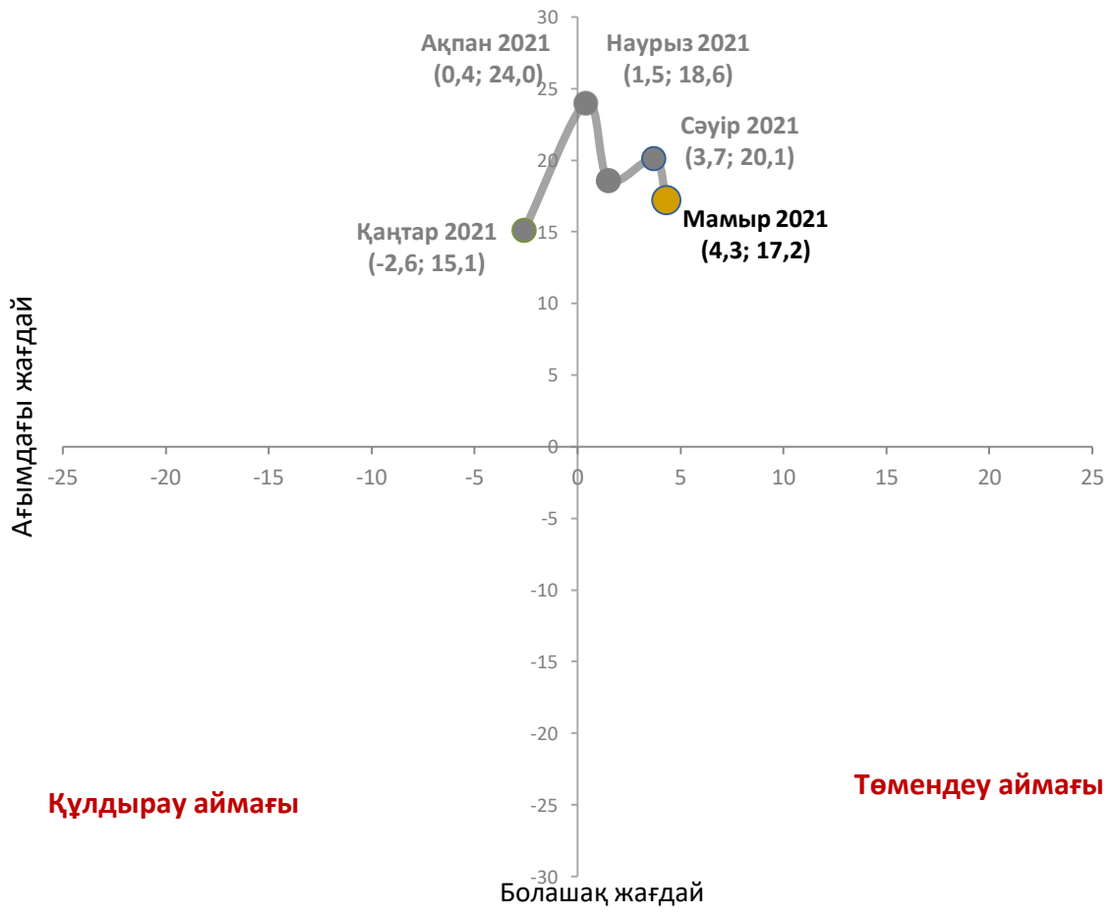
2021 жылғы мамырда респонденттердің бағалауы бойынша ағымдағы бизнес-ахуал сәуір айына қарағанда жақсарды. Жауап теңгерімі* **3,7**-ден **4,3**-ке дейін өсті.

Респонденттер сұраныстың өзгеруін (**3,4**), инфрақұрылымды (**2,1**) және қаржы/несиеге қол жетімділікті (**1,7**) оң бағалады. Алайда өнеркәсіп кәсіпорындары қаржы/несиеге қол жетімділіктің нашарлауын атап өтті (**-1,8**) .

Барлық секторлар кәсіпорындарының ағымдағы жағдайды бағалауына салық ауыртпашылығы (**-2,2**) және бизнесті қорғау мәселелері (**-2,0**) кері әсер етті.

Бизнес-ахуал индексі (БАИ)
Бизнес-цикл «сағаты»

Бизнес-цикл «сағаты»

Экономика бойынша БАИ	Құрылыстағы БАИ	Қызмет көрсетудегі БАИ	Өнеркәсіптегі БАИ
10,7	19,0	10,4	10,0

2021 жылғы мамырда респонденттердің деректері бойынша ағымдағы бизнес жағдайын бағалау бойынша жауаптар теңгерімі **4,3** (сәуірде – 3,7) құрады. Алдағы **6 айдағы** күтулер бойынша жауаптар теңгерімі **17,2** (сәуірде – 20,1) құрады. Ағымдағы жағдайды оң бағалай отырып болашақтағы жағдайға қатысты күтілімнің оңтайлы болуы бизнес-цикл «сағатының» **өсу аймағында** сәйкес келеді.

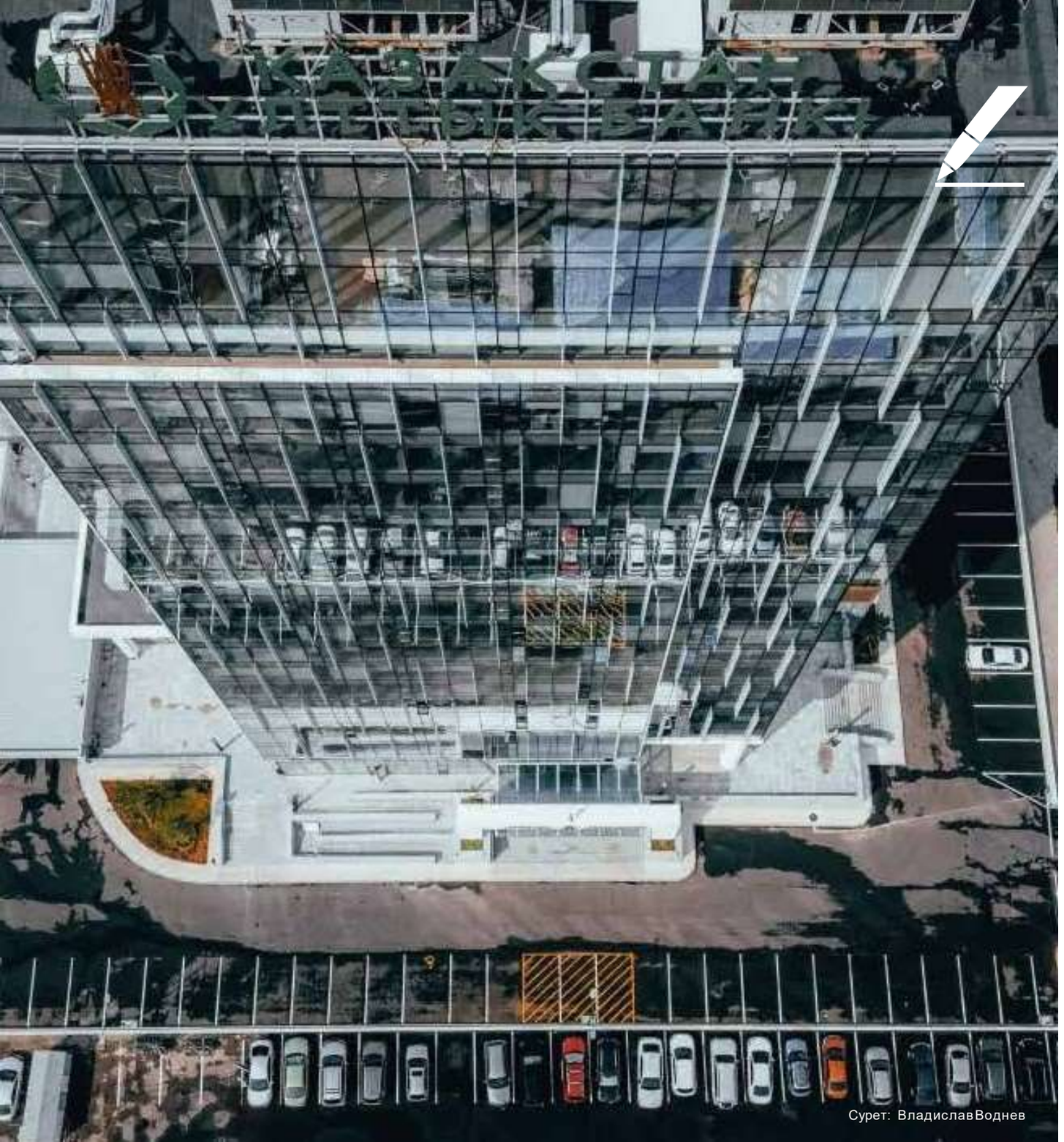
Ағымдағы және болашақтағы бизнес жағдайлардың орташа бағалуы болып табылатын бизнес-ахуал индексі экономика бойынша 10,7 құрап, аздап нашарлады (сәуірде – 11,8). БАИ төмендеуі болашақ бизнес жағдайларын бағалаудағы оптимизмнің төмендеуімен байланысты (20,1-ден 17,2-ге дейін). БАИ құрылыста 19,0 құрады. Қызмет көрсету мен өнеркәсіп секторындағы көрсеткіштер тиісінше 10,4 және 10,0-ді құрап, экономика бойынша мәннен (10,7) төмен болды.

*БАИ, Ifo институтының әдістемесіне сәйкес, жауаптар балансының орташа геометриялық мәні

Бизнес-ахуал индексі (БАИ)
- Ағымдағы экономикалық жағдай (АЖ)
- Болашақ экономикалық жағдай (БЖ)

$$БАИ^{*}=\sqrt{(ЖБ(АЖ)+200)*(ЖБ(БЖ)+200)}-200$$

ЖБ – жауаптар балансы
АЖ – ағымдағы экономикалық жағдай
БЖ – болашақтағы экономикалық жағдай

Сурет: ВладиславВоднев

Әдіснамалық түсініктеме

- ✓ Ақпарат нақты сектор мониторингіне қатысатын кәсіпорындардың ай сайынғы сауалнама нәтижелері бойынша дайындалған;
- ✓ Іскерлік белсенділік индексін есептеу үшін диффузиялық индекс (ДИ) қолданылады. Ол оң жауаптар мен қалыпты жауаптардың жартысының қосындысы ретінде есептеледі. Бұл индекс көрсеткіштің өзгеру динамикасын сипаттайтын жалпы индикатор болып табылады;
- ✓ Диаграммалардағы деректер маусымдық фактордан тазартылған;
- ✓ Алдыңғы айлардың динамикасында маусымдық тазарту мен ЖІӨ-дегі салалық жалпы қосылған құн үлесін қайта бағалау себібінен индекстердің мәні өзгеруі мүмкін.
- ✓ Бизнес - ахуал индексі мен бизнес-цикл «сағаты» Ifo институтының (Германия) әдістемесіне сәйкес жасалған.

Ақша-кредит саясаты департаменті
ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ